

2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019). Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

3. Сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>.

4. Сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://petition.kmu.gov.ua/petitions/8723>.

Галах Алла Миколаївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Федорова Анна Петрівна,

викладач кафедри ділової української та іноземних мов навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТИЛІВ МОВЛЕННЯ У ВІРТУАЛЬНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

У сучасному суспільстві стрімкий розвиток інформаційних технологій та Інтернету кардинально змінили способи комунікації між людьми. Віртуальне спілкування стало невід'ємною частиною повсякденного життя, що зумовило появу нових мовленнєвих стилів і форм самовираження. Особливості цих стилів, їхня адаптація до цифрового середовища та вплив на традиційні мовні норми потребують детального вивчення та аналізу, що й зумовило **актуальність** обраної нами теми.

Питанню особливостей віртуальної комунікації присвячено дослідження як українських, так і зарубіжних учених, зокрема В. Посохової, Н. Грабар та інших.

Мета дослідження: з'ясувати, які мовленнєві стилі використовують у віртуальній комунікації, чим вони відрізняються, як впливають на сучасне мовлення та як їх ефективно застосовувати в роботі й повсякденному спілкуванні.

Зі зростанням популярності Інтернету та технологій з'являються нові форми взаємодії, що не завжди відповідають традиційним уявленням про мовленнєві стилі. Комунікація в Інтернеті стала не лише способом передачі інформації, а й інструментом вираження особистих емоцій, ставлення, і навіть культурних особливостей. Одним із елементів цього явища є особливості мовленнєвих стилів, що визначаються специфікою середовища, в якому відбувається комунікація. Можна виокремити кілька основних аспектів, що визначають мовленнєві стилі у віртуальному середовищі. Перш за все, необхідно зазначити, що комунікація в Інтернеті має тенденцію до неформальності. Це зумовлює певні відхилення від традиційних мовних норм, таких, як: порушення мовних норм, особливо орфографічних правил і лексичних норм. Спілкування за допомогою месенджерів, соцмереж, чатів, форумів не тільки суттєво спростило життя людей, але й спричинило значні зміни у функціонуванні мови. Віртуальні середовища, демонструють нові форми мовлення, де переплітаються особистісні, культурні та соціальні фактори [3, с. 274].

Особливості мовленнєвих стилів у віртуальній комунікації пов'язані з "гібридизацією мовлення". Це змішування різних стилів (розмовного, наукового, публіцистичного, іноді офіційно-ділового) в умовах мережевого середовища [1, с. 104].

Суттєвою особливістю віртуального спілкування є також розвиток нових типів взаємодії через коментарі, чати, форуми,

пости в блогах тощо. Ці форми комунікації активно змінюють традиційні уявлення про мовленнєві стилі.

З метою систематизації стилів віртуальної комунікації доцільно звернутися до типології, запропонованої В. Посоховою, яка класифікує стилі мережного спілкування залежно від характеру комунікативної поведінки користувачів (див. табл. 1) [2, с. 73]:

Таблиця 1

Види мовленнєвих стилів у віртуальній комунікації

Вид мовленнєвого стилю	Опис
Домінантний	Цей стиль комунікації характеризується намаганням користувачів підвищити власний статус за рахунок заниження ролі інших. Користувачі, яким він притаманний, іменуються на мережному сленгові «тролями» або «вампірами».
Суперечливий	Для такого стилю характерним є бажання щось довести, інколи навіть в агресивний спосіб. Користувачі постійно сперечаються, побоюючись втратити власний статус навіть в тих ситуаціях, коли істина є цілком очевидною.
Вражаючий	Характерним є бажання привернути до себе увагу. Говорачи про себе, вони вихваляються або скиглять, безперервно намагаються бути в центрі уваги, оскільки найбільше її потребують.

У мережі є особливі стилі спілкування, проте кожен користувач має можливість самостійно їх змінювати чи створювати. Знання цих стилів дозволяє користувачам ефективніше сприймати співрозмовників і визначати їхню комунікативну мету [2, с. 72].

Також, віртуальне середовище дозволяє створювати нові форми мовлення, адаптовані до специфіки цифрових комунікацій. Використання нових типів мовних одиниць – таких як аббревіатури, акроніми, емодзі та інші – дозволяє зберігати швидкість і ефективність комунікації.

Медіаконтент (відео, зображення, аудіо) став невід'ємною частиною комунікації. Новітні технології змінюють уявлення про приватність: анонімність дає свободу самовираження, але сприяє відхиленню від традиційних норм. Віртуальне спілкування забезпечує вищий рівень відкритості, дозволяючи користувачам вільно, навіть суперечливо, висловлювати свої думки [3, с. 71].

На думку Н. Грабар, комунікація в Інтернеті змінює мовні форми та відкриває можливості для самопрезентації. Анонімність дозволяє індивіду конструювати ідентичність (змінювати вік, стать, професію) та відходити від соціальних норм, створюючи своєрідну "маску". Зміна комунікативної поведінки зумовлена тим, що у віртуальному середовищі пріоритетним стає керування враженням про себе, а не відповідність очікуванням суспільства [2, с. 76].

Цифрове середовище, на думку В. Посохової, нівелює вплив соціальних чинників (вік, статус, гендер, етнічна належність). Це послаблює соціальну напругу та стереотипи, роблячи комунікацію демократичною та відкритою. Вільний вибір форми взаємодії в онлайн-середовищі пов'язує конструювання цифрової ідентичності зі зміною як мовленнєвих норм, так і соціокультурних моделей [2, с. 72].

Інтернет, зокрема віртуальна комунікація, відкриває нові форми спілкування, що відрізняються від звичайного обміну

інформацією в реальному житті. З'являються нові стилі мовлення: формальні, неформальні, емоційні, а також стилі з використанням аббревіатур, смайликів і емодзі, що й надалі потребує детального вивчення сучасними мовознавцями.

Список використаних джерел

1. Драпак Г., Мазур О. Віртуальна література: провісники гіпертексту. The issues of modern philology and creative methods of teaching a foreign language in the European education system. 2021. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-180-0-27> (дата звернення: 04.05.2025).

2. Козинець І. Особливості віртуального спілкування. Головна. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2016/2/13.pdf> (дата звернення: 04.05.2025).

3. Середницька А. Зміна ставлення до мовних норм у віртуальній комунікації та її причини. URL: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/518> (дата звернення: 04.05.2025).

4. Посохова В. Стилi онлайн спілкування iнтернет-користувачiв в повсякденнiй мережнiй дiяльностi [Електронний ресурс]. Теоретичнi i прикладнi проблеми психологiї. 2013. № 3. С. 211–215. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Tipp_2013_3_36.pdf (дата звернення: 04.09.2025).

5. Грабар Н. Соцiально-психологiчнi проблеми спілкування у віртуальнiй реальностi [Електронний ресурс]. Бiблiотекознавство. Документознавство. Інформологiя. 2012. № 3–4. С. 82–85. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/bdi_2012_3-4_13.pdf (дата звернення: 04.10.2025).